УДК 378.14

https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2(32)-878-889

Вишківська Ванда Болеславівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ, тел.: (044) 486-31-32, https//orcid.org/ 0000-0002-3007-5746

Западинська Ірина Георгіївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Вінниця, тел. (0432) 55-04-06, https://orcid.org/0000-0002-3967-7583

Слатвінська Анна Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, https://orcid.org: 0000-0002-8021-4708

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ У КОНТЕКСТІ ІДЕЙ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. У статті розглядається проблема підготовки майбутніх викладачів з урахуванням ідей сталого розвитку. Автори аналізують сучасні підходи (діяльнісний, функціональний, інтегративний, інноваційний, особистісно-орієнтований, акмеологічний) формування професійної компетентності педагогів, які відповідають вимогам професійного стандарту, враховують як фахову підготовку, так і етичні, методичні та особистісні аспекти діяльності педагога, сприяють формуванню комплексної професійної компетентності, що включає володіння сучасними методиками, критичне мислення, комунікативні навички та здатність до інноваційної діяльності в умовах розвитку освіти сталого розвитку. Окрема увага приділяється необхідності інтеграції принципів сталого розвитку у навчальні програми закладів вищої освіти, а також використанню інноваційних методів навчання, що сприяють активному залученню студентів у процес формування навичок сталого розвитку.

Доведено, що в умовах освіти сталого розвитку методи навчання повинні відповідати характеристикам цільової аудиторії, враховуючи її вік, рівень знань, навички та інтереси. Важливе значення має також освітній контекст, зокрема специфіка навчальної програми, педагогічна атмосфера та культурні особливості. Крім того, слід зважати на доступність

необхідних ресурсів, зокрема рівень підготовки викладачів, технічне забезпечення та фінансову підтримку.

Акцентовано на сучасних педагогічних підходах освіти сталого розвитку: *навчання, орієнтоване на учня* (*learner-centred approach*); *навчання, спрямоване на дію* (*action-oriented learning*); *трансформаційне навчання* (*transformative learning*). Трансформаційна педагогіка представлена як така, що зосереджується на співпраці в освітньому процесі, сприяє самостійному навчанню та особистісному розвитку; передбачає застосування інтерактивних, інтегративних і критичних методів, орієнтується на проблемне навчання, міждисциплінарний підхід та гармонійне поєднання формальної й неформальної освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, освіта для сталого розвитку, професійна компетентність, трансформаційна педагогіка

Vyshkivska Vanda Boleslavivna Ph.d., Associate Professor of the Department of Pedagogy, Faculty of Pedagogy, Ukrainian State Dragomanov University, Kyiv, https://orcid.org/0000-0002-3007-5746

Zapadynska Iryna Heorhiivna Candidate of Pedagogical Sciences, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE Associate professor of the Department of Foreign Philology and Translation, Vinnytsia, tel. (0432) 550406, https://orcid.org/0000-0002-3967-7583

Slatvinska Anna Anatoliivna PhD in Education associate professor at Special and Inclusive Education Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, https://orcid.org: 0000-0002-8021-4708

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL IDEAS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. The article considers the problem of training future teachers taking into account the ideas of sustainable development. The authors analyze modern approaches (activity-based, functional, integrative, innovative, personality-oriented, acmeological) to the formation of professional competence of teachers, which meet the requirements of the professional standard, take into account both professional training and ethical, methodological and personal aspects of the teacher's activity, contribute to the formation of comprehensive professional competence, which includes mastery of modern methods, critical thinking, communication skills and the ability to innovate in the context of the

development of education for sustainable development. Special attention is paid to the need to integrate the principles of sustainable development into the curricula of higher education institutions, as well as the use of innovative teaching methods that contribute to the active involvement of students in the process of forming sustainable development skills.

It has been proven that in the context of education for sustainable development, teaching methods must meet the characteristics of the target audience, taking into account their age, level of knowledge, skills and interests. The educational context is also important, in particular the specifics of the curriculum, pedagogical atmosphere and cultural characteristics. In addition, the availability of necessary resources should be taken into account, in particular the level of teacher training, technical support and financial support.

The emphasis is on modern pedagogical approaches to education for sustainable development: learner-centred approach; action-oriented learning; transformative learning. Transformative pedagogy is presented as one that focuses on cooperation in the educational process, promotes independent learning and personal development; involves the use of interactive, integrative and critical methods, is oriented towards problem-based learning, an interdisciplinary approach and a harmonious combination of formal and informal education.

Keywords: professional training, education for sustainable development, professional competence, transformational pedagogy

Постановка проблеми. Сучасний світ стикається з численними викликами, серед яких екологічні кризи, соціальна нерівність та економічна нестабільність. У зв'язку з цим особливого значення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає гармонійне поєднання екологічного, соціального та економічного компонентів. Освіта відіграє ключову роль у реалізації цієї концепції, оскільки саме вона формує майбутніх фахівців, здатних впроваджувати принципи сталого розвитку у професійній діяльності.

Одним із важливих завдань сучасної вищої освіти є підготовка майбутніх викладачів, які не лише володітимуть високим рівнем професійної компетентності, а й сприятимуть вихованню у студентів екологічної свідомості, соціальної відповідальності та економічної грамотності. Формування таких компетентностей вимагає оновлення змісту педагогічної освіти, запровадження інноваційних методик навчання та міждисциплінарного підходу.

Включення ідей сталого розвитку у професійну підготовку майбутніх викладачів сприятиме: екологічній освіті, яка забезпечить усвідомлення глобальних екологічних проблем та шляхів їх вирішення; соціальній

відповідальності, що допоможе виховати у студентів толерантність, емпатію та навички ефективної комунікації; економічній грамотності, необхідній для формування навичок раціонального використання ресурсів та критичного мислення щодо економічних процесів.

Таким чином, актуальність проблеми зумовлена необхідністю інтеграції принципів сталого розвитку в систему професійної підготовки викладачів, що дозволить не лише підвищити якість освіти, а й підготувати компетентних фахівців, здатних навчати наступні покоління у дусі екологічної, соціальної та економічної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці, які досліджували проблеми сталого розвитку, зосереджувалися на різних аспектах впровадження освіти для сталого розвитку (ОСР) в Україні.

Зокрема, О. Пометун у своїх працях аналізує педагогічні засади ОСР у вітчизняній школі, зокрема методологічні підходи до її реалізації. Також вчена досліджує питання підготовки вчителів до викладання тем, пов'язаних зі сталим розвитком, наголошуючи на необхідності оновлення навчальних програм педагогічних закладів та вдосконалення післядипломної освіти вчителів.

Сутність феномену «освіта сталого розвитку», її концептуальні засади досліджує І. Коренєва.

О. Висоцька розглядає науково-методичні аспекти впровадження ОСР, пропонуючи підходи до формування компетентностей учнів у цій сфері. Її дослідження спрямовані на розвиток методичних рекомендацій, які сприяють ефективному навчанню сталого розвитку в освітньому процесі.

В. Ільченко зосереджується на модернізації змісту загальної середньої освіти України на основі принципів сталого розвитку, досліджує можливості експериментального впровадження нових освітніх практик, які б сприяли формуванню екологічної та соціальної відповідальності в учнів.

І. Солошич вивчає рівень обізнаності суспільства з ідеями сталого розвитку у контексті екологічних проблем, аналізуючи, наскільки громадяни розуміють зв'язок між освітою та екологічною стійкістю, а також які чинники впливають на їхню екологічну поведінку.

В. Ісаєнко досліджує стратегічні аспекти розвитку освіти для сталого розвитку в Україні, розглядаючи її роль у формуванні інноваційної освітньої політики. Науковець наголошує на необхідності інтеграції ОСР у державні стратегії, що сприятиме сталому розвитку суспільства загалом.

Таким чином, дослідження охоплюють широкий спектр проблем: методичні та педагогічні засади ОСР, підготовку вчителів, модернізацію змісту освіти, екологічну свідомість суспільства та стратегічне бачення розвитку ОСР в Україні.

Мета статті - дослідити особливості професійної підготовки майбутніх викладачів у контексті ідей сталого розвитку, обґрунтувати необхідність та шляхи інтеграції принципів сталого розвитку у систему професійної підготовки майбутніх викладачів.

Виклад основного матеріалу. Модернізація вищої освіти в Україні відбувається з урахуванням актуальних соціокультурних тенденцій, спирається на національні та світові культурні традиції, суспільно-державні пріоритети, а також зростаючі освітні потреби особистості, маючи на меті підвищення ефективності та якості освітнього процесу. При цьому, як зазначає В. Радкевич, в умовах сталого розвитку набуває актуальності новий тип економіки, заснований на знаннях та інноваціях. Йдеться про інформаційну економіку, в якій ключову роль відіграють інвестиції в освіту, зокрема професійну. Вона сприяє підготовці майбутніх фахівців, формуванню в них навичок оцінювання та вирішення актуальних проблем, а також засвоєнню цінностей, що відповідають принципам сталого розвитку. За таких умов професійна освіта дедалі більше набуває рис безперервності, фундаментальності, диверсифікації, відкритості, інформаційності, віртуальності та автономності управління [9].

І. Коренєва підкреслює, що важливим чинником освіти для сталого розвитку є суспільна потреба у формуванні нового типу свідомості й культури громадян, а також у розвитку їхнього особистісного потенціалу. Це необхідно для здійснення суспільних змін у напрямку сталого розвитку на всіх етапах життєвого шляху людини [4, с.117].

Відтак, завдання професійної педагогічної підготовки можуть бути визначені через ціннісно-цільове призначення вищої освіти, яке охоплює такі аспекти:

- створення нового наукового знання, формування ідеалів, духовних цінностей і моральних норм;
- підготовка фахівців, орієнтованих на випереджальні зміни та здатних до впровадження інновацій у професійній діяльності;
- забезпечення системної ролі вищої школи у процесах суспільного розвитку.

На думку М. Криштановича, підвищити якість професійної підготовки майбутніх викладачів можна шляхом:

- включення теми професійної компетентності викладачів до наукових досліджень університетів;
- організації науково-теоретичних конференцій, семінарів та методичних зустрічей з актуальних питань педагогіки;
- вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду;

- коригування навчальних планів відповідно до вимог сучасної освіти;
- розробки нових навчальних курсів, спрямованих на формування професійних компетентностей викладачів [5].

З. Гонтар і Я. Сердюк наголошують, що сучасний педагог має бути не лише професіоналом у своїй галузі, а й людиною з високими моральними якостями, яка забезпечує якість освітнього процесу. Науковці наголошують, що процес підготовки майбутніх педагогів слід розглядати комплексно: з наукової точки зору – як підготовку висококваліфікованого фахівця у певній галузі знань; з позиції гармонійності та різнобічності – як формування особистості з широким кругозором, багатогранними інтересами, здатної усвідомлювати соціальну значущість різних видів професійної діяльності [2, с.81].

Наведені положення цілком узгоджуються з вимогами нового професійного стандарту "Викладач закладу вищої освіти" [8], оскільки вони спрямовані на формування ключових компетентностей сучасного викладача, передбачених документом. Зокрема, рекомендації М. Криштановича щодо вдосконалення професійної підготовки викладачів шляхом наукових досліджень, впровадження передового педагогічного досвіду та коригування навчальних планів відповідають вимогам стандарту щодо безперервного професійного розвитку викладачів, підвищення їхньої педагогічної майстерності та адаптації до змін у системі освіти.

З. Гонтар і Я. Сердюк акцентують увагу на комплексній підготовці викладача, що поєднує професійну компетентність із моральними якостями та соціальною відповідальністю. Це узгоджується з вимогами стандарту, які визначають викладача як не лише фахівця у своїй галузі, а й носія етичних норм, здатного до формування гуманістичних цінностей у студентів. Відтак, запропоновані дослідниками підходи, повністю відповідають сучасним вимогам до викладача закладу вищої освіти, сприяючи його професійному розвитку, методичній компетентності та інтеграції морально-етичних принципів у викладацьку діяльність.

Вище викладене обумовлює необхідність дотримання у процесі фахової підготовки майбутніх викладачів вимог діяльнісного, функціонального, інтегративного, інноваційного, особистісно-орієнтованого, акмеологічного та ін. підходів. Дамо коротку характеристику кожному з них.

Академік І. Зязюн наголошує, що діяльнісний підхід у сучасній освіті дає змогу підняти професійну підготовку на якісно новий рівень, поєднуючи особистісні характеристики майбутніх педагогів із їхньою професійною готовністю. Це сприяє формуванню високої професійно-педагогічної компетентності [3, с. 491].

На думку М. Криштановича та З. Гонтар, функціональний підхід дозволяє розглядати професійно-педагогічну компетентність як процес творчого самовдосконалення через виконання професійних завдань. Він також допомагає визначити зміст і структуру навчального процесу, що сприяє розвитку ключових навичок педагога [6, с.94].

Особливу увагу слід приділити інтегративному підходу, який передбачає поєднання різних, раніше розрізнених компонентів у цілісну систему, що має власні закономірності та характеристики.

Т. Підгорна та І. Твердохліб звертають увагу на складність підготовки майбутніх педагогів до використання інтегративного підходу в професійній діяльності. Вони зазначають, що під час навчання у закладах вищої освіти студенти отримують знання переважно в межах своєї предметної спеціалізації, що звужує їхнє розуміння об’єктів і явищ довкілля лише до рамок окремої науки [7, с.139-140].

Необхідність об’єднання однорідних, різнорідних і змішаних аспектів професійної діяльності, включаючи завдання, функції, види діяльності, міждисциплінарні знання, уміння та навички, зумовлена низкою об'єктивних процесів. Зокрема, це інтеграція в науці, освіті, культурі та професійній сфері, посилення системного та синтетичного підходів до аналізу природних і соціальних явищ, розширення міждисциплінарних зв’язків, поглиблення фундаментальної підготовки фахівців, а також зростання ролі методологічного аспекту професійної освіти.

Переосмислення змісту освіти передбачає оновлення всіх освітніх програм із метою подолання фрагментарності навчальних дисциплін та переходу до міждисциплінарного підходу. У контексті освіти для сталого розвитку міждисциплінарність (interdisciplinarity) означає співпрацю між різними науковими дисциплінами, а також інтеграцію їхніх теоретичних підходів, методів і поглядів [12, с. 52].

Зауважимо також, що інтеграційні процеси впливають на структуру змісту професійної діяльності, що проявляється у зміні набору функцій, характерних для інтегративних професій, їх комбінації та взаємодії, оновленні традиційного змісту, перерозподілі обов’язків, появі нових варіантів їх поєднання. Крім того, розширюється соціокультурна основа кваліфікації та професійної компетентності сучасного фахівця . Якість професійної підготовки визначається не лише рівнем засвоєних знань і сформованих навичок, а й здатністю ефективно застосовувати їх у професійній діяльності, вирішувати комплексні інтегративні завдання, що потребують гнучкого міждисциплінарного підходу і врахування завдань сталого розвитку.

Аналізуючи особливості інноваційного підходу, Т. Сущенко підкреслює, що значний і швидкий прогрес в освіті можливий за умови

активного впровадження викладачами сучасних педагогічних технологій, спрямованих на забезпечення якісної професійної підготовки спеціалістів [10, с.245].

Загалом, інноваційність освітнього процесу передбачає підготовку фахівців, які володіють необхідними компетентностями для успішної конкуренції на ринку праці, здатні вирішувати інноваційні завдання, а також створювати сучасний зміст навчальних курсів, застосовуючи передові технології, методи та форми навчання.

Аналізовані підходи, на нашу думку, безпосередньо спрямовані на вирішення завдань сталого розвитку, адже вони орієнтовані на формування компетентного, гнучкого та інноваційного фахівця, здатного відповідати на сучасні виклики суспільства, зокрема екологічні, соціальні та економічні.

Діяльнісний підхід, який розглядає І. Зязюн, забезпечує підготовку педагогів, що не лише володіють необхідними знаннями, а й здатні ефективно їх застосовувати у практичній діяльності, формуючи в учнів відповідальне ставлення до навколишнього середовища та суспільства. Функціональний підхід, за М. Криштановичем та З. Гонтар, сприяє розвитку професійної компетентності через самовдосконалення, що є важливим для виховання педагогів, здатних формувати у студентів навички критичного мислення та відповідальності за довкілля.

Інтегративний підхід, який аналізують Т. Підгорна та І. Твердохліб, дозволяє поєднувати знання з різних галузей, що сприяє міждисциплінарному підходу до вирішення комплексних завдань сталого розвитку. Важливість інтеграції знань у професійній діяльності відображається у потребі синтетичного аналізу природних і соціальних процесів, що забезпечує більш глибоке розуміння взаємозв'язків між екологічними, економічними та соціокультурними аспектами. Рудит Андерсон [11] зазначає, що освіта для сталого розвитку має кілька ключових особливостей. Вона передбачає комплексний підхід до економічного та соціального розвитку, сприяє усвідомленню різноманітності у всіх її аспектах (культурному, побутовому, природному й економічному) та формує відповідальність за якість життя й стан навколишнього середовища. Крім того, важливими складовими є розвиток громадянської активності через залучення суспільства до процесу ухвалення рішень, урахування регіональних, національних і глобальних контекстів, а також інтегрований підхід до навчання.

Інноваційний підхід, на якому наголошує Т. Сущенко, сприяє підготовці спеціалістів, здатних розробляти нові освітні програми, впроваджувати передові педагогічні технології та формувати у майбутніх поколінь екологічну та соціальну відповідальність.

Загалом, проаналізовані підходи сприяють формуванню освітнього простору, який підтримує ідеї сталого розвитку, забезпечуючи підготовку компетентних, адаптивних та інноваційних фахівців, здатних вирішувати комплексні завдання у професійній діяльності з урахуванням екологічних, соціальних та економічних аспектів.

Обгрунтуємо спрямованість на реалізацію завдань і сталого розвитку особистісно-орієнтованого та акмеологічного підходів. Так, особистісно-орієнтований підхід сприяє формуванню індивідуальної відповідальності, критичного мислення та здатності до самореалізації, що є важливими компонентами сталого розвитку. Він забезпечує розвиток гуманістичних цінностей, толерантності та соціальної взаємодії, що сприяє гармонізації стосунків між людиною, суспільством та природою.

Акмеологічний підхід, аналізований О. Вознюк [1, с.53], спрямований на стимулювання професійного зростання, розвиток самосвідомості, етичної відповідальності та соціальної активності, що відповідає завданням сталого розвитку, оскільки підготовка педагогів на основі цього підходу формує їхню здатність розвивати в учнів прагнення до постійного самовдосконалення, усвідомлення екологічних і соціальних викликів та активну участь у розв'язанні актуальних проблем суспільства.

Переконані, що реалізація акмеологічного підходу у професійній підготовці педагогів сприяє розвитку навичок самоуправління, використання прогресивних методик навчання, формування культури саморозвитку, що необхідно для досягнення сталого розвитку. Зокрема, акмеологічна спрямованість особистості педагога забезпечує передачу учням і студентам навичок ефективної взаємодії з навколишнім світом, вміння адаптуватися до змін і сприяти соціальним перетворенням у контексті сталого розвитку.

Таким чином, як особистісно-орієнтований, так і акмеологічний підходи сприяють підготовці педагогів, які можуть ефективно впроваджувати принципи сталого розвитку в освітній процес, формуючи відповідальних, творчих і соціально активних громадян.

Зауважимо, що освіту сталого розвитку не слід розглядати лише як формальне доповнення до навчальних програм чи як автономний компонент окремих дисциплін. Натомість важливо створювати ***сталі навчальні середовища*** (*sustainable learning environments*), які інтегруватимуть принципи сталого розвитку в повсякденну освітню практику, сприятимуть всебічному розкриттю потенціалу, формуванню компетентностей і ціннісної орієнтації [12].

Заклад освіти має функціонувати як цілісна інституція (*whole-institution*), що стає «простором навчання і практичного досвіду сталого

розвитку» [12]. Це передбачає переорієнтацію всіх аспектів його діяльності на принципи сталості, включаючи освітні програми, навчальні плани, організаційну структуру, методи управління, соціальні відносини та напрями наукових досліджень. В. Радкевич відзначає, що однією з ключових характеристик професійної освіти та навчання для сталого розвитку є активне використання інформаційно-комунікаційних технологій. Сюди входять Інтернет, віртуальні та хмарні освітні середовища, мультимедійні підручники, флеш-анімації, відеоконференції, контент-бібліотеки, дистанційні курси, системи комп'ютерного тестування, автоматизоване програмування технологічних процесів, віртуальні мультимедійні музеї, клуби тощо. Завдяки цим технологіям відбувається перехід до програмно підтримуваного ігрового навчання (*гейміфікації*), створення симуляцій реального середовища, що дозволяє організовувати професійне навчання через Інтернет-платформи [9].

Автори праці *«Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives»* підкреслюють, що традиційні методи навчання, такі як лекції та заучування, є недостатніми для глибинних соціальних змін та подолання викликів майбутнього [12]. Тому для освіти у сфері сталого розвитку пропонується *трансформаційна педагогіка, орієнтована на дію* (*action-oriented transformative pedagogy*), яка сприяє формуванню компетентності у сфері сталого розвитку через активне навчання, акцентує увагу на співпраці в освітньому процесі, самостійному навчанні та розвитку, використанні інтерактивних, інтегративних та критичних методів, а також на проблемному підході, міждисциплінарності та поєднанні формальної й неформальної освіти [12].

Ефективні методи викладання при цьому мають відповідати особливостям цільової аудиторії (з урахуванням віку, рівня знань, умінь та інтересів), враховувати освітній контекст (спрямованість програми, педагогічний клімат, культурні традиції) та доступність ресурсів (професійна підготовка викладачів, технологічне забезпечення, фінансування тощо).

Українська дослідниця І. Коренєва підтримує цю ідею, наголошуючи, що зміст освіти для сталого розвитку визначає її методичні особливості. Серед них – активні методи навчання та педагогіка партнерства, що передбачають стимулювання пізнавальної діяльності учасників, їхню взаємодію між собою та з викладачем, а також залучення до активної розумової та практичної діяльності. Важливу роль відіграє *діалогічний підхід*, який сприяє ефективній співпраці та високій навчальній мотивації. Саме *навчальний полілог* розглядається як одна з ключових форм педагогічної взаємодії, що найкраще реалізує суб'єкт-суб'єктний підхід [4, с.117].

Висновки. Професійна підготовка майбутніх викладачів у контексті ідей освіти для сталого розвитку є важливим напрямом модернізації

педагогічної освіти. Основними аспектами такої підготовки є інтеграція принципів сталого розвитку у навчальні програми, використання інноваційних методів навчання та створення мотиваційного середовища для викладачів. Зміни в освітньому процесі мають на меті виховання педагогів, здатних навчати молодь відповідальному ставленню до навколишнього середовища та суспільства.

Таким чином, успішна реалізація концепції освіти для сталого розвитку у підготовці майбутніх викладачів сприятиме формуванню компетентних, свідомих та активних фахівців, які зможуть ефективно впливати на процеси розвитку суспільства.

Література:

1. Вознюк О.В. Розвиток особистості педагога в умовах цивілізаційних змін: теорія і практика . Житомир. Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2013. 53 с.

2. Гонтар З., Середюк Я. Сутність проблем підготовки майбутніх викладачів права у ЗВО та шляхи їх вирішення. Освітні обрії. 2023. № 2(57). Ч. 2. С. 79-81.

3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії: монографія / І. А. Зязюн. Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. 491 с.

4. Коренєва І.М. Феномен «освіта для сталого розвитку»: сутність та сучасні особливості контенту. Український педагогічний журнал. 2018. № 2. С.113-123.

5. Криштанович М. Ф. Професійна підготовка майбутніх викладачів рава. Львів: Вид-во: "СПО-ЛОМ". 2022. 140 с.

6. Криштанович М., Гонтар З. Методологічні підходи до формування професійно-педагогічної компетентності викладача закладу вищої освіти. Обрії. 2018. № 2(47). С. 94.

7. Підгорна Т., Твердохліб І. Особливості підготовки майбутніх учителів до впровадження інтегративного підходу в освітній процес. Український педагогічний журнал. 2023. №3. С.132-143.

8. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти» https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466

9. Радкевич В.О. Професійна освіта і навчання – для сталого розвитку суспільства. Професійно-технічна освіта. 2015. Т.4. № 69. С. 7-11.

10. Сущенко Т.І. Професійна співтворчість у процесі магістерської підготовки викладачів / Т.І. Сущенко // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (06-07 квітня 2017 р., м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ ім.А.С. Макаренка, 2017. С.242-245.

11. Andersone R. The Content Reform of Education for Sustainable Development / Rudite Andersone // Rural Environment. Education. Personality. (REEP). Proceedings of the International Scientific Conference. Jelgava: LLU, 2015. Вип.8. P. 75-81.

12. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives / UNESCO Education Sector. 2017. 67 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/314871233_Education_for_Sustainable_Development_Goals_Learning_Objectives

References:

1. Vozniuk, O.V. (2013). *Rozvytok osobystosti pedahoha v umovakh tsyvilizatsiinykh* zmin: teoriia i praktyka [Development of the teacher's personality in the conditions of civilizational *changes: theory and practice]*. Zhytomyr Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].

2. Hontar, Z., Serediuk, Ya. (2023). Sutnist problem pidhotovky maibutnikh vykladachiv prava u ZVO ta shliakhy yikh vyrishennia [The essence of the problems of training future law teachers in higher education institutions and ways to solve them*]. Osvitni obrii - Educational horizons,2, 2,* 79-81.

3. Ziaziun, I. A. (2008). *Filosofiia pedahohichnoi dii [Philosophy of pedagogical action*]. Cherkasy: Vyd. vid. ChNU imeni Bohdana Khmelnytskoho [in Ukrainian].

4. Korenieva, I.M. (2018). Fenomen «osvita dlia staloho rozvytku»: sutnist ta suchasni osoblyvosti kontentu [The phenomenon of "education for sustainable development": essence and modern features of content]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal - Ukrainian Pedagogical Journal*, *2*, 113-123 [in Ukrainian].

5. Kryshtanovych, M. F. (2022). *Profesiina pidhotovka maibutnikh vykladachiv rava [Professional training of future rabbinical teachers]*. Lviv: Vyd-vo: "SPO-LOM" [in Ukrainian].

6. Kryshtanovych, M., Hontar, Z. (2018). Metodolohichni pidkhody do formuvannia profesiino- pedahohichnoi kompetentnosti vykladacha zakladu vyshchoi osvity [Methodological approaches to the formation of professional and pedagogical competence of a teacher of a higher education institution]. *Obrii – Horizons*, *47, 2,* 94 [in Ukrainian].

7. Pidhorna, T., Tverdokhlib, I. (2023). Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh uchyteliv do vprovadzhennia intehratyvnoho pidkhodu v osvitnii protses [Features of training future teachers to implement an integrative approach in the educational process]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal - Ukrainian Pedagogical Journal*, *3*, 132-143. [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu «Vykladach zakladu vyshchoi osvity» [On approval of the professional standard "Teacher of a higher education institution"]. Retrieved from https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466 [in Ukrainian].

9. Radkevych, V.O. (2015). Profesiina osvita i navchannia – dlia staloho rozvytku suspilstva [Vocational education and training – for sustainable development of society]. *Profesiino-tekhnichna osvita - Vocational and technical education, 4, 69*, 7-11 [in Ukrainian].

10. Sushchenko, T.I. (2017). Profesiina spivtvorchist u protsesi mahisterskoi pidhotovky vykladachiv[Professional co-creation in the process of master's degree teacher training]. *Innovatsiinyi rozvytok vyshchoi osvity: hlobalnyi ta natsionalnyi vymiry zmin - Innovative development of higher education: global and national dimensions of change*: materials of the IV International Scientific and Practical Conference, (pp. 242-245). Sumy: Vyd-vo SumDPU im.A.S. Makarenka [in Ukrainian].

11. Andersone, R. (2015). The Content Reform of Education for Sustainable Development/ Rudite Andersone // Rural Environment. Education. Personality. (REEP). Proceedings of the International Scientific Conference. Jelgava: LLU. Vyp.8. R. 75-81 [In English].

12. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives / UNESCO Education Sector (2017). 67 p. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: https://www.researchgate.net/publication/314871233_Education_for_Sustainable_Development_Goals_Learning_Objectives [In English].